

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра методики викладання іноземних мов і світової літератури
Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням

ВІДЕНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Відень, Австрія)

КІЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КРИСТІАНА АЛЬБРЕХТА (Кіль, Німеччина)

ЄВРОПЕЙСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОСВІТИ (Брюссель, Бельгія)

**МІЖНАРОДНИЙ МЕТОДИЧНО-ОСВІТНІЙ ЦЕНТР
*DINTERNAL EDUCATION (PEARSON EDUCATION) UKRAINE***

МАТЕРІАЛИ

VI (X) Міжнародної науково-практичної конференції

«ТЕОРІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ»

УДУ імені Михайла Драгоманова

30 жовтня 2024 р.

КИЇВ – 2024

УДК 371.3:811.161.1.+82

Т 11

*Рекомендовано до друку
науково-методичною радою
факультету іноземної філології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол №4 від 19 листопада 2024)*

Редакційна колегія:

ЛЕМІШ Н.Є.	доктор філологічних наук, професор;
НІКОЛАЄНКО В.В.	кандидат педагогічних наук, доцент;
БЛИНОВА І.А.	кандидат філологічних наук, доцент;
БРЕСЛАВЕЦЬ Н.О.	кандидат педагогічних наук, доцент;
ВІТЧЕНКО А.Ю.	кандидат педагогічних наук, доцент;
ХИЖУН Я.В.	кандидат філологічних наук, доцент;
ВДОВИЧЕНКО Л.Ф.	старший викладач;
ВОЗНЮК Л.А.	старший викладач

Т 11   **Теорія і технологія іншомовної освіти:** матеріали VI (X) Міжнародної науково-практичної конференції 30 жовтня 2024 р. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. 106 с.

ISBN 978-966-931-311-9

Збірник присвячений актуальним проблемам методики викладання іноземних мов у вищій та середній школі. Розглядаються різні аспекти сучасних лінгвістичних досліджень.

Призначений для викладачів вищих навчальних закладів, науковців, студентів-філологів.

УДК 371.3:811.161.1.+82

ISBN 978-966-931-311-9

© Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, 2024

роботі з цим комплексом в класі, сприяє оптимальній організації навчальної діяльності та гарантує самостійність кожного учня в навчанні.

Література

1. Закон України про застосування англійської мови №3760-IX від 04.06.2024 [Електронний ресурс] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>

2. Хомишак О.В. Формування лексичної компетенції на уроках англійської мови [Електронний ресурс] На Урок URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-leksichno-kompetenci-na-urokah-angliysko-movi-148622.html>

*Пугач Ю. М.
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
(м. Київ, Україна)*

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Іншомовна комунікативна компетентність стає все більш важливою для майбутніх педагогів, хоча в умовах глобалізації знання іноземної мови значно розширює можливості для міжкультурного обміну, інтеграції в міжнародний освітній простір та професійного розвитку. Іншомовні навички є незамінними у взаємодії з колегами з інших країн, обміні досвідом, участі в міжнародних конференціях та проектах.

Сучасні виклики, пов'язані з розвитком іншомовної комунікативної компетентності, обумовлені потребою майбутніх педагогів володіти не тільки мовними знаннями, але й культурною та соціальною компетентністю для ефективної міжкультурної комунікації. Це стає особливою перевагою з урахуванням різноманіття освітніх моделей, використання сучасних інформаційних технологій та популярності двомовних програм.

Мета дослідження – визначення та аналіз сучасних викликів, які постають перед майбутніми педагогами у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності. Дослідження спрямовані на теоретичне обґрунтування та практичні рекомендації щодо подолання бар'єрів у процесі навчання іноземних мов, що дозволяють підвищити ефективність підготовки фахівців.

У своїх працях питання розвитку комунікативної компетентності вивчали такі дослідники, як М. Вашуленко, О. Беляєв, Є. Голобородько, А. Богуш, Л. Мацько, О. Савченко, М. Пригодій, Ю. Федоренко та інші. Іншомовна комунікативна компетентність постійно знаходиться у фокусі уваги як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників (Л. Біркун, Л. Брахман, С. Брумфіт, О. Волобуєва, Р. Джонсон, С. Козак, С. Мельник, М. Свейн, Д. Хаймс, Д. Шейлз). Їхні дослідження охоплюють теми розвитку комунікативних навичок, формування професійно орієнтованої комунікації, міжкультурного спілкування,

а також психологічних та методичних аспектів навчання іноземних мов. Крім того, у наукових дослідженнях наголошується на структурі іншомовної комунікативної компетентності, що включає мовні та культурні знання, уміння адаптувати мовленнєві акти до професійного та соціального контексту, а також розвиток емоційно-особистісних характеристик для кращого сприйняття іншомовного середовища [1; 2; 3; 4].

Одними з перших дослідників, які визначили комунікативну компетентність були Д. Хаймс і А. Холлідей. Вони стверджували, що “комунікативна компетентність – це здатність до мовного спілкування в різних ситуаціях в процесі взаємодії з іншими учасниками спілкування, правильно використовуючи мовну систему, слідуючи мовним нормам, і вибираючи адекватне ситуації спілкування і комунікативну поведінку” [5].

Термін іншомовна комунікативна компетентність зазнає переосмислення у міру того, як змінюється соціальна дійсність, уточнюються цілі навчання іноземної мови у суспільстві. У зв'язку з цим, багато науковців пов'язують іншомовну комунікативну компетентність зі здатністю особистості до вивчення іноземної мови та спілкування нею з представниками інших культур [3, с. 48].

І. Гроза акцентує увагу на тому, що іншомовна комунікативна компетентність охоплює знання мовної системи, а також вміння будувати і розуміти повідомлення з урахуванням соціокультурних норм. Дослідниця розглядає іншомовну комунікативну компетентність «як здатність діяти в режимі вторинної мовної особи в професійно спрямованій ситуації спілкування з фахівцями інших країн, готовність до здійснення міжкультурної професійної взаємодії в полікультурному просторі в умовах міжнародної мобільності й інтеграції» [1, с. 51].

Зростання значення цифрових технологій у сфері комунікації створює як нові можливості, так і труднощі для майбутніх фахівців. Важливо, щоб здобувачі вищої освіти не тільки опанували іноземну мову, але й навчилися використовувати її в цифрових середовищах, які залишаються основними каналами комунікації. Використання інформаційних технологій у навчанні дає студентам змогу мати доступ до широкого спектру сучасної інформації з метою розвитку професійних компетенцій. Застосування комп'ютерних засобів, інформаційних джерел мережі Інтернет сприяє розвитку високого рівня інформаційної компетентності, формуванню професійного мислення іноземною мовою, підвищенню мотивації до вивчення навчальних предметів [1, с. 50–51].

Крім того, наявність невербальних сигналів у текстовому спілкуванні або відеокомунікаціях може погіршити ефективність взаємодії, якщо комунікативна компетентність не сформована належним чином. Формування комунікативної компетентності вимагає від майбутніх фахівців навичок ефективного використання мовних засобів в інтернет-спілкуванні та розуміння етики й культурних аспектів цифрової комунікації.

Різноманіття культурного середовища в освітніх закладах створює передумови для складнощів у спілкуванні між представниками різних культур. Наприклад, норми ввічливості, дистанції, емоційності, прийняті в різних країнах, можуть відрізнятися та призводити до непорозумінь. Педагогам потрібно вміти

адаптувати свій комунікативний стиль, враховуючи культурні відмінності студентів, що може допомогти у збереженні позитивної атмосфери в класі та запобігти виникненню міжкультурних конфліктів.

Сучасні здобувачі освіти мають доступ до значного обсягу ресурсів для вивчення мов через Інтернет, однак це може призвести до розриву між поколіннями у підходах до навчання. Молодь, яка належить до покоління Z, переважно навчається за допомогою цифрових інструментів, у той час як старші викладачі можуть використовувати традиційні методи. Це вимагає від педагогів здатності адаптувати свій стиль викладання та задовольняти комунікативні потреби здобувачів вищої освіти різного віку, що сприятиме більш ефективному та цікавому засвоєнню інших навичок.

В освітніх програмах часто бракує компонентів, які допомагають студентам використовувати іноземну мову на практиці, що призводить до складнощів у спонтанному спілкуванні. Замість практичних занять, орієнтованих на активне використання мови, акцент робиться на граматичних правилах та перекладах, що є недостатнім для формування комунікативної компетентності. Для того, щоб подолати цей недолік, необхідно впроваджувати методи інтерактивного навчання, такі, як рольові ігри, дебати, дискусії, що дозволяють студентам практикувати мову в реальних ситуаціях.

Застосування цифрових платформ, таких, як відеоуроки, блоги, соціальні мережі та онлайн-курси, дозволяє розширити можливості для розвитку комунікативної компетентності. Викладачам варто приділяти більше уваги навчальним платформам, які підтримують інтерактивне спілкування, наприклад, Zoom, Google Meet, Duolingo, що дозволяє студентам мати більше практики з носіями мови.

Організація курсів з міжкультурної комунікації, де розглядаються особливості різних культур, сприятиме подоланню культурних бар'єрів. Здобувачі вищої освіти можуть опановувати не лише мовні аспекти, а й культурні норми, які підвищують їхню здатність до співпраці в міжкультурних середовищах. Зміна підходів у викладанні іноземних мов, спрямованих на практичне використання мови, допоможе сформувати навички вільного спілкування. Запровадження інтерактивних методів навчання (дебати, групова робота) сприятиме розвитку гнучкості та впевненості у мовленнєвій діяльності.

Враховуючи інформаційні переваження сучасного світу, важливо навчити майбутніх фахівців виділяти ключову інформацію, розвивати критичне мислення та самостійно здобувати знання. Використання проєктного навчання та дослідницької діяльності стимулює самостійність, а також дозволяє більш ефективно засвоювати нову інформацію в міжкультурному контексті.

Отже, розвиток іншомовної комунікативної компетентності є критичним елементом підготовки сучасних педагогів. Сучасні технологічні та культурні виклики вимагають оновлення освітніх програм, щоб надати студентам можливість вільно володіти іноземними мовами, як у професійному, так і в міжкультурному контексті. Враховуючи комплексність сучасних викликів, відбувається як підтримка цифрових інструментів, так і інтеграція культурного контексту в процес навчання.

Запровадження таких заходів дозволить майбутнім педагогам ефективніше спілкуватися іноземними мовами, уникати міжкультурних конфліктів, налагоджувати співпрацю в глобалізованому суспільстві та гнучко адаптуватися до нових умов освітньої діяльності.

Література:

1. Гроза І. М., Бабятинська Ю. О., Гусейнова К. С. Особливості формування іншомовної професійної комунікативної компетентності в умовах використання інформаційних технологій. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. С. 50–53. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f1d5f186-fd89-4b6a-8dcb-45c05d2f8357/content>.
2. Самборська Н. М., Кравець О. Є. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти за допомогою дискурсивної технології навчання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2022. Т. 2. № 9. С. 99–103. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/49.2.20>.
3. Птушка А. С. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів технічних спеціальностей в умовах змішаного навчання. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2023. № 53. С. 46–56. URL: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2023-53-06>.
4. Юхно Н. В. Суть та структура іншомовної комунікативної компетентності фахівців. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. № 51, С. 113–120. URL: <https://doi.org/10.26565/2074-8167-2022-51-13>.
5. Hymes D. On Communicative Competence. New York: Harmondsworth: Penguin, 1972. P. 269-293.

Савенко Т.Д.
Національна академія статистики,
обліку та аудиту
(м. Київ, Україна),
Горюнова М.М.
Національна академія статистики,
обліку та аудиту
(м. Київ, Україна),
Савенко О.М.
Київський національний університет
культури і мистецтв
(м. Київ, Україна)

ЕСТЕТИЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: МИСТЕЦТВО НА ЗАНЯТТЯХ ТА У ПІДРУЧНИКАХ

Постановка проблеми. Упродовж останніх десятиліть ідеї гуманітаризації й гуманізації системи освіти спричинили особливу увагу до розвитку особистості здобувачів і набули широкого розповсюдження в українській педагогіці. Одним із новітніх трендів стала постановка перед освітянами завдання, що навчання іноземних мов в українських ЗВО має